

Наукова бібліотека
Одеського університету
І. І. Мечникова

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 37 (1411). 5 ГРУДНЯ 1980 РОКУ. Виходить щотижня.

ПОСТАНОВА ЦК КПРС

ПРО ПРОЕКТ ЦК КПРС ДО ХХVІ З'ІЗДУ КОМУНІСТИЧНОЇ
ПАРТІЇ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ «ОСНОВНІ НАПРЯМИ
ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СРСР
НА 1981—1985 РОКИ І НА ПЕРІОД ДО 1990 РОКУ»

1. Схвалити проект ЦК КПРС до ХХVІ з'їзду партії «Основні напрями економічного і соціального розвитку СРСР на 1981—1985 роки і на період до 1990 року»
2. Опублікувати проект ЦК КПРС «Основні напрями економічного і соціального розвитку СРСР на 1981—1985 роки і на період до 1990 року» 2 грудня 1980 року для всенародного обговорення.
3. Провести обговорення проекту «Основні напрями економічного і соціального розвитку СРСР на 1981—1985 роки і на період до

1990 року» в трудових колективах, навчальних закладах, військових частинах, у партійних, профспілкових і комсомольських організаціях, на зборах активу і пленумах партійних комітетів у районах, містах і округах, на обласних, крайових партійних конференціях і з'їздах компартії союзних республік, у пресі, по радіо і телебаченню, в системі партійного, комсомольського та економічного навчання, а також бесіди за місцем проживання громадян.

Генеральний секретар ЦК КПРС
Л. І. БРЕЖНЕВ.

УСІМ СЕРЦЕМ СХВАЛЮЄМО

ХОЧЕТЬСЯ ПРАЦЮВАТИ ЩЕ КРАЩЕ

Аркадій Васильович
ГУЗЕНКО, доцент,
заступник декана
геолого-географічного
факультету.

З великим захопленням і гордістю слухаю по телевізору і читаю в газетах Проект ЦК КПРС до ХХVІ з'їзду партії «Основні напрями економічного і соціального

розвитку СРСР на 1981—1985 роки і на період до 1990 року». Це щось казкове і фантастичне! Тільки в такій величній країні, як наша, що йде неспинним ходом до побудови комуністичного суспільства, можливі такі величні творчі зрушення, які чекають нас в наступній п'ятирічці, які не минуть жодної галузі техніки, науки, куль-

тури, побуту радянських людей. І зараз, в полоні особливих почуттів, я можу сказати тільки одне: коли бачиш такий великий поступ всієї країни, то і самому, як очевидно і кожній радянській людині в цей час, хочеться працювати на благо свого народу ще з більшим творчим ентузіазмом.

БОЙОВИЙ ПЕДЗАГІН

В школі-інтернаті № 6 (Центральний район) діє педагогічний загін № 3. Членами нашого загону є студенти III і IV курсів механіко-математичного факультету. Всього в педзагоні 41 студент.

Своєю діяльністю педзагонівці охоплюють практично всі сфери життя і праці школи-інтернату. В класах працюють вожаті, функціонує гурток «Наш ленинський комсомол», надається допомога школі в проведенні її активу, оформляється шкільний альбом про діяльність піонерської та комсомольської організації. Жодна справа не залишається осторонь.

Працювати з дітьми важко, але — цікаво. Студенти набувають педагогічні навички, поступово накопичують досвід, вдосконалюються форми роботи. Іноді доводиться мати справу з дещо агресивним відношенням до навчання старшокласників. Та все ж активний вплив на них наших студентів-вожатих, їх

творчий підхід до своєї роботи долають недоліки, дають хороші наслідки. Юнаки і дівчата прив'язуються до своїх наставників, вважають їх членами свого колективу і врешті-решт стають їхніми друзями. І якщо ти затримався допізна в класі, то обов'язково запросять з собою в їдальню і не дають відмовлятися. Це лише деталь, але показова.

Отже, результати роботи педзагонівців втішні. Члени педзагону в більшості — дівчата. Лише один юнак працює в ньому — Володимир Нікітін, студент III курсу. Майже всі справляються зі своєю роботою на «відмінно». То ж хочеться побажати їм і надалі працювати якнайкраще, більше долати труднощів, що приводить до нових успіхів. Адже виховання підростаючого покоління — потрібна і благородна справа.

Г. ПОНОМАРЕНКО,
комісар педзагону № 3.

НАЗУСТРІЧ ХХVІ З'ІЗДУ КПРС

ЗМАГАЮТЬСЯ СТУДЕНТИ

На геолого-географічному факультеті широко розгорнулось передз'їздське соціалістичне змагання. Кожна академічна група факультету — учасник змагання. Постійно проводяться переключки груп. Критерієм оцінки стали показники діяльності групи в усіх сферах життя: навчання, громадська діяльність, участь в заходах, які проводяться на факультеті та університеті. Особлива увага звертається на відвідування, яке стало «вразливим місцем» факультету. Окремі курси факультету

змагаються зі студентами інших факультетів. Так, I курс геологічного відділення — зі своїми однокурсниками з хімічного факультету, третьокурсники ГГФ — з студентами III курсу біофаку.

Але є ще й свої проблеми. Слід посилити гласність, підвищити авторитет змагання, з тим щоб новими досягненнями зустріти ХХVІ з'їзд Комуністичної партії.

О. БАБИХІН,
член
комсомольського бюро
ГГФ.

НА ПОВІРЦІ ГРУПИ

Цими днями на засіданні комітету ЛКСМУ ОДУ було розглянуто хід змагань комсомольських організацій академічних груп за право називатися «Академічна група ім. ХХVІ з'їзду КПРС». З задоволенням відзначалось широке розгортання цього змагання серед груп факультетів. Немає такої організації в університеті, де б не знайшли відгук підсумки роботи Жовтневого (1980 р.) пленуму ЦК КПРС, VII пленуму ЦК ВЛКСМ, котрий націлює комітети комсомолу на змагання за гідну зустріч ХХVІ з'їзду КПРС.

Так, в комітеті комсомолу ОДУ уже є договори на змагання, укладені між першими групами перших курсів російського та українського відділень філологічного факультету (комсорги А. Косиловська, І. Н. П'яковська), уклали також договори студенти другої групи російського відділення I курсу філфаку та II групи I курсу біофаку (комсорги С. Жимонова і Л. Мельник), I групи II курсу юрфаку і II англійської групи II курсу факультету РГФ (комсорги В. Петько і М. Янчукова), III групи I курсу філфаку (російське відділення) і III групи I курсу ГГФ (географічне відділення, комсорги І. Михайлова і С. Ткачук), а також між п'ятьма групами IV курсу фізичного факультету і п'ятьма групами IV курсу механіко-математичного факультету (класичне відділення).

Характерною особливістю укладення договорів або прийняття зобов'язань на змагання являється їх гласність, колективне обговорення, конкретність пунктів і планів. Так, I група II курсу юрфаку вирішила скласти змову сесію тільки на «добре» й «відмінно», укласти договір на змагання з академічною підшефною ТУ № 8; 21 англійська група II курсу РГФ ви-

рішила в школі № 135 організувати роботу гуртка англійської мови; II група (німецьке відділення) II курсу і II група I курсу філфаку (українське відділення) зовов'язуються залучити по вісім студентів ФІІІ. Треті групи I курсів філфаку і географічного факультету вирішили в честь відкриття ХХVІ з'їзду КПРС провести суботник, організувати зустріч з молодими вироичниками, передовиками праці. Групи IV курсів фізичного і механіко-математичного факультетів зобов'язуються охопити постійними дорученнями 100% членів ВЛКСМ, одержати від комітету ЛКСМУ ОДУ п'ять передз'їздських практичних завдань, а від факультетів — 7. Цінним в договорах є пункт про шефство старших курсів над першими, про надання допомоги їм в навчанні і в комсомольській діяльності.

Відзначимо, що на IV курсах вказаних факультетів до змагання залучені всі до однієї академічної групи, що, безперечно, вплине на підвищення якості знань студентів і їх громадської активності.

Комітет ЛКСМУ ОДУ схвалив досвід вказаних комсомольських груп, котрі змагаються, підтримав їх ініціативу, почин і рекомендує комсомольським бюро студентських груп розповсюджувати позитивний приклад змагання в себе, проявляючи при цьому самостійність, новаторський підхід, діловитість, зацікавленість в успіхах загальної справи; завершуючи договірну кампанію, комсомольським бюро варто сконцентрувати зусилля на виконання взятих зобов'язань в честь ХХVІ з'їзду КПРС і ХХVІ з'їзду КП України, вписати свій рядок в колективний Рапорт Ленінського комсомолу «Заповітам Леніна вірні!».

УВК та оргсектор
комітету ЛКСМУ ОДУ.

В комітеті комсомолу школи-інтернату № 6 йде прийом в номсомол; в цій справі, як і в усьому житті учнів, беруть активну участь шефи — студенти III курсу мехмату ОДУ Валентина Капустіна і Марія Гладка (сидять біля стіни).
Фото А. Кабаліна, студента II курсу мехмату.

Ідейно-моральне виховання студентів— найважливіша робота

Готувати вчителів нового типу — це завдання не тільки зободенне, а й надзвичайно складне. І це тому, що вчитель, за образним висловленням тов. Л. І. Брежнєва, являється ланкою в ряді поколінь, він передає естафету поколінь із сьогодення в майбутнє. А ідейно-моральне виховання тих, хто несе естафету в майбутнє, є основою основ їх підготовки.

В практичній своїй роботі партійна організація, деканат, кафедри історичного факультету приділяють формуванню базиса соціалістичного типу особистості надзвичайно велику увагу. На засіданнях бюро, партійних зборах, радах факультету, на засіданнях кафедр систематично обговорюється питання засвоєння студентами марксистсько-ленінської теорії, ідейно-теоретичного і методологічного рівня лекцій та семінарських занять, якості знань студентів, проблеми вивчення, узагальнення і запровадження передового педагогічного досвіду. Це дає свої позитивні результати. Відвідування і взаємодіювання лекцій, їх обговорення свідчать про те, що переважна більшість викладачів лекційні і семінарські заняття проводять на рівні сучасних досягнень історичної науки і вимог вузівської методики. Зразком для багатьох служать лекції професорів З. В. Першиної, І. М. Попової, М. Є. Раковського, П. І. Корешковського, С. І. Аппатова, О. Г. Лобунця, М. М. Якупова, їх живе слово відкриває перед студентами світ знань, пробуджує в них допитливість, несе в аудиторію заряд ідейної переконливості, надихає на самостійний пошук, виховує творче мислення, формує активну життєву позицію.

Позитивні приклади дають нам можливість поверховіше розуміння професійного відношення до навчання, коли не враховується необхідність мобілізації педагогічних та ідейно-виховних зусиль, спрямованих на формування особистості студента.

Одним із найважливіших напрямків партійно-ідеологічного розвитку є створення і підтримання здорового, вимогливого і морального клімату в педагогічному і студентському колективах. І тут найбільш випукло виступає роль комуністично-педагогічних і студентів. Їх особистий приклад, політична і громадська активність — рішучий засіб формування високої громадянськості у майбутніх спеціалі-

стів. Партійною організацією, керівництвом факультету взяті курс на посилення впливу комуністів в усіх сферах життя колективу, більше уваги приділяється студентам - комуністам, роботі партгруп курсів і кафедр, переглянуто відношення до питань критики і самокритики. На партійних зборах, засіданнях бюро слухають звіти про роботу партгруп, особисті звіти комуністів про виконання ними статутних вимог, а також звіти кураторів. Так, на листопадових партійних зборах обговорювалось питання «Про авангардну роль студентів-комуністів і завдання парторганізації факультету у світлі вимог жовтневого (1980 рік) Пленуму ЦК КПРС». Комуністи заслухали особисті звіти студентів-комуністів тов. С. Сагайдака (III курс) і тов. С. Вегерчука (IV курс), а також співповідь члена партбюро тов. Р. Д. Бондар. В звітах, доповідях і виступах партгруп, партгруп (I курс), тов. Безвенюка (I курс), тов. Петракової (III курс), О. Г. Лобунця та інших з партійною принциповістю, самокритично, вимогливо, аналізувався стан справ в партійній організації і в колективі в цілому, акцентувалась увага на першочергових завданнях парторганізації у передз'явський період.

Парторганізація факультету давно вже уникає тієї небезпечної хвороби — не виносити сміття із квартири, не говорити голосно, так, щоб не всі чули про наші недоліки. Ось такий приклад. Один студент-комуніст IV курсу порушив деякі норми поведінки при складанні літньої сесії. Партгрупа курсу обговорила цей вчинок, винесла сувору догану. І це мало позитивний результат, тому що сам студент під час обговорення багато що зрозумів і виніс це як значний урок на все життя. Таким чином ідейно-моральне виховання студентів має велике безпосереднє значення в багатьох галузях навчання і праці.

В сучасних умовах все більшої актуальності набуває формування у студентів естетичних почуттів, смаків, здатності глибоко сприймати красу природи, праці, суспільних відносин, прагнення робити свою справу доброту, красиво, якісно. В цьому плані необхідно відзначити зв'язок морального виховання з вихованням у студентів почуття професійної гордості, краси педагогічної праці. Згадується заліковий урок студентки V курсу А. Анзіної в 9 класі Роздільнянської СШ

№ 4. Тема уроку: «Політичний лад США в кінці XIX — початку XX віку». Майбутня вчителька вміло розкриває на конкретних фактах сутність буржуазної демократії в США як знаряддя панування крупного капіталу, проводить зв'язок з сучасністю і одноразово вимагає від учнів творчо мислити, співставляти, порівнювати, робити висновки і узагальнення. Кожне слово її, погляд, рух, відбивається в допитливих мислячих очах учнів. В учительки, до того ж, прекрасна мова, елегантний зовнішній вигляд, переконаність у вимові, у голосі, що й допомагає робити свою справу на високому ідейно-естетичному рівні. Тут напрацюється логічний висновок: чим більше професія відповідає індивідуальним якостям працівника, тим талановитішою і ефективнішою буде його робота.

Цьому питанню колектив факультету приділяє велику увагу і в період набору абітурієнтів і в процесі учебної та наукової роботи студентів, і в підготовці в проведенні ними різноманітних факультетських заходів. На жаль, у вихованні у студентів любові до своєї професії ще відчувається певна педагогічна недостатність, що має місце навіть в учебному плані факультету, в якому дисципліни психолого-педагогічного циклу мають незначний процент. Вимагають перегляду також строки та тривалість педагогічної практики. Доцільно було б проводити її не тільки на V курсі, але і після прослуховування курсу психології.

Тут було розглянуто лише окремі аспекти роботи парторганізації факультету по ідейно-моральному вихованню студентів. В її діяльності є ще чимало недоліків і невирішених питань. Треба переглянути і ефективність використання добре зарекомендованих форм, методів і напрямків ідейно-виховної роботи в світлі постанови ЦК КПРС «Про подальше поліпшення ідеологічної, політико-виховної роботи». До вищого форуму комуністів — XXVI з'їзду КПРС — колектив факультету іде з великим бажанням примножувати успіхи в навчанні і комуністичному вихованні студентської молоді, виконуючи рішення XXV з'їзду КПРС і наступних постанов партії та уряду про вищу школу.

А. ЛОЗОВСЬКИЙ,
секретар
парторганізації
історичного
факультету.

Ленінський залік: індивідуальну роботу—на новий рівень

Запитайте активістів, що найбільше вони цінують в комсомольській роботі, і вони дадуть таку відповідь: роботу з людьми.

В комсомольській організації університету завершилися звіти і вибори. Тобі, комсомольський активіст, доручили важливу ланку — організацію людей на значні справи. Від багатьох факторів залежить вміння об'єднати колектив: досвід, бажання, готовність, щедрість, особистий приклад... Але не менш вагомим є вміння активіста правильно побудувати свої взаємостосунки з колективом, кожним його членом, тобто вести індивідуальну роботу.

У постанові VII Пленуму ЦК ВЛКСМ від 15.XI.80 р. звернено увагу комсомольських органів, активу на необхідність удосконалення індивідуальної роботи як «важливого засобу формування у молоді активної життєвої позиції».

Давайте дамо відповідь на таке питання: що означає вести індивідуальну роботу? Які її форми ви знаєте? Ось ви вивчили постанову ЦК

Завдання комісії зводиться до попередньої підготовки і проведення комсомольських зборів, приурочених атестації учасників заліку. Для цього, в період своєї роботи вона повинна, по можливості більше зустрічатися з членами ВЛКСМ групи на своїх засіданнях, розглядати виконання ними особистих комплексних планів «Вчимося комунізму, будемо комунізм». Але це не означає погоня за 100-процентним проведенням співбесід. Ефективність індивідуальної роботи полягає в умінні дійти до кожного через виявлення комплексу питань, які стосуються сподівань, бажань, здібностей і т. д. кожної людини. А тут необхідно проявити такт, цікавленість, політичну зрілість членів атестаційних комісій. Зрозуміло, що краще викликати на засідання 5-7 членів ВЛКСМ і змістовно, не поспішаючи, поговорити з ними.

А підсумком бесіди, як роботи комісії, повинні бути практичні рекомендації членам комсомольської організації.

ЗАНЯТТЯ № 1

ВЛКСМ, знаєте її основні положення. Тепер поговоримо, як організувати цю роботу.

Ви — член комсомольського бюро групи або факультету, відповідаєте, наприклад, за роботу ідеологічного (або академічного) сектору. Перед вами конкретне завдання: на високому рівні провести громадсько-політичну атестацію учасників Ленінського заліку «Рішення XXV з'їзду КПРС — в життя!». Керуватись при проведенні цього заходу ви будете постановою VII Пленуму ЦК ВЛКСМ, а також постановою комітету ЛКСМУ ОДУ від 18 листопада 1980 року про проведення завершального етапу Ленінського заліку в комсомольській організації університету. Ви повинні усвідомити, що для успішного проведення атестації необхідно створити в комсомольських групах, які нараховують 20 і більше членів ВЛКСМ, а також на курсах і факультетах атестаційні комісії, робота яких повинна розпочатись з 27 листопада 1980 року. Склад комісії організується з представників комсомолу, партійних органів, профбюро, деканатів, кураторів і затверджується на засіданні комсомольського бюро. Для успішної роботи комісії розробляйте порядок засідань, ведіть протоколи встановленої форми. Графіки засідань комісії визначають дні і часи її роботи і прізвища запрошених. Ви розумієте, що головне завдання членів комісії (на час підготовки і проведення III етапу заліку) зводиться до організації індивідуальної роботи зі студентами. Робота комісії припиняється в день проведення комсомольських зборів в групах, присвячених атестації учасників заліку. За рішенням комітету ЛКСМУ такі збори розпочнуться в університеті з 18 грудня 1980 року, і завершаться 5 січня 1981 року.

У чому ж зміст індивідуальної роботи з людьми?

По-друге, на які питання слід звернути увагу, щоб отримати вірне уявлення про людину?

Ставлення до навчання, громадсько-політична діяльність, марксистсько-ленінська підготовка, політична самоосвіта, участь у діяльності факультету громадських професій, гуртках кафедр суспільних наук, атеїстичний світогляд, інтернаціональне й трудове виховання, знання і виконання вимог Статуту ВЛКСМ, ставлення до колективу, критика на адресу вибірних комсомольських органів і окремих працівників, пропозиції по поліпшенню внутрішньої діяльності організації та інше.

В третє, до проведення групово комсомольських зборів висновки комісії по атестації того чи іншого учасника заліку носять рекомендаційний характер, так як кінцеве рішення про атестацію чи неатестацію члена ВЛКСМ виносять комсомольські збори. Члени комісії звітують на зборах про проведену роботу (І пункт порядку денного), тут же вони доводять до учасників зборів рекомендації по атестації, свої висновки.

Другий пункт порядку денного — атестація учасників Ленінського заліку. Порядок такий: голова зборів викликає студентів і вони звітують перед учасниками зборів. Питання атестувати чи неатестувати члена ВЛКСМ вирішується голосуванням. У випадку, якщо член ВЛКСМ не атестований, обов'язково вказується причина (академічна відпустка, має суворі комсомольські стягнення). Безпосередньо на зборах звітують члени ВЛКСМ, які не викликалися на засідання комісії або ті, хто мав серйозні зауваження, які необхідно було виправити до початку зборів.

Г. АНТИПЕНКО,
заступник секретаря
комітету ЛКСМУ.

ПЛАН НАВЧАННЯ В ЗАОЧНОМУ КЛУБІ КОМСОМОЛЬСЬКОГО АКТИВІСТА

Будуть проведені такі заняття:

I. Ленінський залік як одна із форм індивідуальної роботи.

Г. Антипенко,
грудень.

II. Комсомольське доручення — незмінна умова розвитку громадської активності комсомольців.

Н. Дорошкіна,
грудень, 1980 р.

III. Формування соціальної життєвої позиції — завдання морального виховання молоді.

В. Федорченко,
січень, 1981 р.

IV. Робота комсомольсь-

кої організації по військово-патріотичному вихованню молоді.

Г. Н. Ахламов,
Н. Роженко,
січень, 1981 р.

VI Студентська рада гуртожитку — орган самоуправління, контролю та організації побуту та відпочинку студентів.

Г. Антипенко,
лютий, 1981 р.

VI. XXVI з'їзд КПРС і головні завдання комсомолу.

І. Коваль,
березень, 1981 р.

VII. Громадсько-політична практика — важливий засіб формування у студен-

тів навиків організаторів і педагогічної майстерності.

Є. М. Василевська,
Г. Полінецька,
березень, 1981 р.

VIII. Комсомольська група як центр організаторської, учбово-виховної та ідейно-політичної роботи.

В. Федорченко,
квітень, 1981 р.

IX. За ленінський стиль роботи. Про розвиток критики і самокритики в комсомолі.

Я. М. Штернштейн,
квітень, 1981 р.

ЯК ВИВЧАТИ ТВОРИ КЛАСИКІВ МАРКСИЗМУ-ЛЕНІНІЗМУ

(Продовження.
Початок в №№ 32, 35, 36).

Твори слід вивчати повністю, а не окремими положеннями, викладеними в них, вивчати не окремими цитатами, а по суті проблеми, вивчати серйозно і вдумливо. Краше читати небагато, але читати з користю для себе. «Поглинання» книги — непродуктивне заняття» — писала Н. К. Крупська.

Перш за все слід познайомитись з загальною побудовою книги: коли, де, ким вона видана, переглянути систему приміток та ілюстрацій, під чією редакцією вона випущена. Все це позначено на титульній сторінці, яка іде після обкладинки. Записи на обкладинці, як правило, не повні. Так, наприклад, на титульній сторінці ленінської книги «Що робити?» ми бачимо підзаголовок: «Найбільш важливі питання нашого руху», який прекрасно доповнює основну назву, а також епіграф: «...Партия укрепляется тем, что очищает себя...» і думка про непримиренність до опортунізму червоною ниткою проходить через весь твір.

При знайомленні з книгою великий інтерес викликає зміст і передмова до книги. Зміст дає уявлення про питання, які висвітлюються в книзі, а також про послідовність їх викладу, що дозволяє відразу охопити головні думки твору. У передмові, головним чином, вказується на історію написання книги, тобто на ті історичні умови, в яких створювалась книга. У зв'язку з чим і з якою метою, на основі яких матеріалів написана вона, її завдання.

Не можна ігнорувати і приміток. Ось, наприклад, вже перша примітка В. І. Леніна у книзі «Що робити?», містить дуже важливу думку про два напрямки в міжна-

родній соціал-демократії, проте, що англійські фабіанці, французькі міністеріалісти, німецькі бернштейніанці, російські критики, — все це одна сім'я, всі вони один одного хвалять, один в одного вчаться і разом виступають проти «догматистського марксизму».

В кінці книги часто є післямова, де автор робить коротенькі висновки, підводить підсумок сказаному.

Слід також звернути увагу студента і на бібліографію. Список використаної літератури або список рекомендованої літератури, який додається до книги, може бути використаний при більш глибокому вивченні питання. Працюючому над книгою велику допомогу дає науковий апарат книги: посилання автора і редакції, розшифровка найменувань, справки про згадуваних осіб і події, різні вказівники і т. д.

На звороті титульної сторінки або на останній сторінці книги публікуються так звані вихідні дані: об'єм у друкованих листах, тираж, ціна та ін.

Після попереднього огляду книги, знайомлення з її структурою, можна розпочати читання. Читання книги повинне бути активним, свідомим. На III з'їзді комсомолу Володимир Ілліч говорив, що на місце старої освіти, старого навчання, старої муштри ми повинні оволодіти всією сумою людських знань і оволодіти так, щоб комунізм не був у нас таким, що завчасно, а був би тим, що вами продумано, був би такими висновками, які є беззаперечними з точки зору сучасної освіти.

В. І. Ленін завжди боровся проти тих, хто «книжки» видавав, книжки вивчав, книжки повторював і з цих

книжок нічого нічого не зрозумів. У такої людини в голові неначе ящик з цитатами і вона користується ними, а зустрівшись з новим, вона вихоллоє з цього ящика якраз не ту цитату, яку слід. Значення марксистсько-ленінської теорії знецінюється, якщо не вміти застосувати її закони до практичної діяльності.

Михайло Іванович Калінін в промові на зборах слухачів і викладачів Вищої партійної школи при ЦК ВКП(б) говорив: «Ось два студенти прийшли скласти іспит. Один студент дав точне визначення з підручника, а інший дуже близьке до викладеного в підручнику, по суті вірне, але не таке, як в підручнику визначення. Як би я оцінив їх знання? Я б з великим довір'ям ставився б до знань другого студента і вже б ні в якому випадку не поставив йому оцінку нижчу, ніж першому, який цитував книжку по пам'яті...» і далі: «...нам потрібні такі люди, котрі знають не тільки букву марксизму, котрі не тільки раді іспитів завчили його формули, а люди, котрі оволоділи марксистським методом і уміють застосувати його на практиці».

Студентка Н. відповідала на екзамені приблизно так: «О другій годині ночі Зимовий палац був взятий, Господарі країни піднялись по парадним сходам, 1786 дверей відкрились перед ними...». Вона відповідала ще десятками цифр, а на питання: Які ж особливості тактики більшовиків під час підготовки і проведення Великої Жовтневої соціалістичної революції? — нічого відповісти не змогла.

Я. ШТЕРНШТЕЙН,
доцент.

(Далі буде).

Звітно-виборча кампанія в профспілкових організаціях

Не пройшло ще і року з тих пір, як профспілкова організація університету розділилася на дві: профспілкову організацію співробітників і профспілкову організацію студентів, роботу яких очолили місцевком (голова О. М. Дяченко) і профком (голова І. І. Каракаш) відповідно.

У кожній новій справі завжди багато труднощів. Закономірне, що були вони і в організації роботи місцевому і профкому. Потрібно було удосконалити форми і методи роботи, щоб профспілкові бюро факультетів, профком, місцевком максимально сприяли виконанню основного завдання вузу — вихованню висококваліфікованих ідейно загартованих спеціалістів.

Відповідь на те, чи вдалося впоратися з труднощами, в значній мірі дала звітно-виборча кампанія, яка днями закінчилась у профспілкових організаціях університету. Більш детально хочу зупинитися на звітах і виборах в організаціях співробітників. Відразу ж вношу ясність: роботу в профспілкових організаціях співробітників на факультетах очолюють профбюро (а не місцевими факультетів!). Тому термін «місцевком факультету», який досить часто вживається, — помилковий.

Зараз, коли звітно-виборчі збори і конференції закінчились у всіх організаціях, можна підвести деякі підсумки. В цілому звітно-виборча кампанія пройшла на високому ідейно-політичному і організаційному рівні. Особливо хочеться відзначити у цьому плані такі факультети як біологічний (голова профбюро Н. Г. Бондарчук), фізичний (Ю. Ф. Ваксман), механіко-математичний (Г. С. Білозеров), юридичний (В. В. Тищенко). З підрозділів університету високим рівнем організації проявили профспілкові організації лабораторії ФОЕТ та обчислювального центру.

Приємно відзначити, що, практично, у всіх профспілкових організаціях робота координується з роботою партійної організації, адміністрації. Свідченням цього може бути жива участь у роботі звітно-виборчих зборів і

конференції керівників факультетів і підрозділів, секретарів партійних бюро, у виступах яких звучали злободенні питання спільної діяльності адміністрації, партійної і профспілкової організацій.

Характерною рисою всіх факультетських зборів було те, що багато уваги приділялося новому стилю, новим шляхам профспілкової роботи, виходячи з нових умов, викликаних розподілом профспілкової організації університету. А висновок можна зробити однозначний — профспілкові бюро співробітників і студентів повинні працювати у тісній співдружності. Профбюро співробітників повинні доати і про стан пунктів громадського харчування університету, і про житлові умови студентів в гуртожитках і на квартирах, і про те, чи достатньо світла і тепла в студентських аудиторіях, адже метод виховання студентів турботою про них — прекрасний метод.

Звітно-виборча кампанія, давши відповідь на ряд неясних питань, поставила і нові. Так, ми ще раз переконалися у тому, що низький рівень організаційно-масової роботи приводить до зниження дисципліни членів профспілки. Бажає кращого рівень організаційно-масової роботи в профбюро хімічного факультету. Не все ще зроблено у цьому напрямку в профбюро факультету РГФ.

Хочу зупинитися ще на одному питанні. На всіх без винятку зборах, де мені довелося бути присутнім, говорилося про незадовільну роботу адміністративно-господарської частини. Мова йшла і про низьку якість ремонтних робіт, і про порушення її графіка, і про нестачу тепла в аудиторіях учбового корпусу в зимовий період, і про бідний асортимент в буфетах тощо.

Піднімалися ці питання і на звітно-виборчій конференції адміністративно-господарської частини, правда — під іншим кутом зору. Тут чомусь прагнули розібратися, хто ж, врешті-решт, і за що відповідає, але, як мені здавалося, до єдиної точки зору так і не прийшли.

Нема сумніву у тому, що принципова, ділова розмова, яка велася на звітно-виборчих зборах факультетів і підрозділів університету, йде на користь, допоможе в організації профспілкової роботи, адже зараз оновлені профспілкові бюро активно включилися в роботу, виконуючи підвищені соціалістичні зобов'язання на честь XXVI з'їзду КПРС, активно вступаючи у перший рік XI п'ятирічки.

О. ДЕМ'ЯНЧУК,
заступник голови
місцевому університету.

ГУРТОЖИТКАМ—ЗРАЗКОВИЙ ПОРЯДОК

Кажуть, все пізнається в порівнянні. Якщо порівняти, наприклад, перший гуртожиток з четвертим, то їхнє змагання на кращий побут, на кращі культурні заходи, тобто — на життя енергійне, завзяте, насичене глибокими змістом і пафосом (навіть при певних недоробках як у студентів, так і в ремонтників), багато в чому завидне, цікаве, привабливе. А от порівнювати з ними шостий гуртожиток вже немає ніякого смислу. Ті пішли далеко вперед, а цей плентається десь там — далеко позаду. І багато в чому.

Варто лише пройти по коридорах, навіть з лівого боку, котрий вважається відремонтованим, і заглянути в душеві приміщення перших чотирьох поверхів, щоб побачити, що тут ремонт проведено на дуже низькому рівні: стелі мокріють, течуть від гарячої води, обвалюються, вносять сирість і таку сирість, яку слово «незатишно» передає занадто м'яко. А на правій стороні... Янки тут пройшли з магніфоном і записали, як відгукуються про умови життя в гуртожитку студенти і аспіранти, то представникам АГЧ було б дуже невесело слухати ці висловлювання, які важко навіть назвати критичними зауваженнями (бо зауважувати можна про щось вже зроблене), а якщо робота обіцяється і планується не один рік?... То ж, дійсно, ходити в таких коридорах щодня і

мати піднесений настрій неможливо: стіни обшарпані, потріскались, пооббивались, маючи вигляд різнокольорової палітри — сірої, жовтої, зеленої, коричневої, фіолетової... Не краще і в кімнатах. Комендант (до речі — новий) Коорленко Микола Павлович — студент юрфаку, IV курс — тільки розводить руками: обіцяють найближчим часом ремонтувати. Але ж — коли, вміщуються в розмову інші, — може, тоді, коли будемо диплом одержувати? І, можливо, гарячу воду сюди теж подадуть не раніше? Отже, і гарячої води в цьому, в правому боці, теж не існує.

Тепер ще одне питання. В гуртожиток прийшов лектор. Студентів починають гаряче думати: де ж студентам послухати лекцію?! Спеціальні кімнати для подібних занять немає, холлу немає, красного кутка теж немає. У студраді, на щастя, є кімната, але ж всього на... 30 чоловік! Смішно й говорити про читальні зали на поверхах — вони маленькі, зараз зайняті під... житлові кімнати. Всі 32 читальні зали! Бо частина гуртожитку готується до ремонту і студентів переселяють з одного місця в інше. А тут ще приходять і нові люди. І, треба сказати, багато кімнат, де мені довелося побувати, не дивлячись ні на що, студенти обладнали, обставили, по можливості, якнайкраще. Зі смаком розта-

шована мебля (шифоньєри, столи, тумбочки), вази з квітами є, на стінах висять нерідко пейзажі, репродукції, на вікнах приваблюють штори і фіранки. Окремі кімнати навіть мають радіоприймачі. Чому — «навіть»? Бо ще далеко не скрізь для цього обладнано радіоточки. Так що робота радіовузла тут (як до речі, і в четвертому гуртожитку) поки що нереальна.

Проте окремі кімнати нагадують товарні склади: ще тільки, мовляв, обладнуємось, обживаємось. От приходьте до нас через місяць — отоді... А сьогодні в такій кімнаті як № 312 (староста — А. Зайченко, III курс, істфак), неприбраній, брудній, юнаки і дівчата відзначають серед дня чийсь день народження. Відзначити, звичайно, треба, але ж естетика культури і тут повинна бути на вищому рівні. І комендант і студрада відреагували на цей неприємний факт. Та тут питання ставиться набагато ширше: чому в шостому гуртожитку ще не налагоджене життя студентської молоді, починаючи від чисто зовнішніх умов (а вони, як бачимо, незадовільні), і кінчаючи внутрішнім, котре пов'язане з систематичною роботою серед молоді деканатів, партбюро, профкому та інших впливових організацій університету?...

А. МИХАЙЛОВ,
Наш кор.

Працювати ще краще

Нещодавно відбулись звітні профспілкові збори на фізичному факультеті.

В своїй доповіді голова профбюро факультету доцент Ю. Ваксман зазначив, що за минулий рік колективом зроблено багато вагомого і доцільного. Адже це був рік відзначення 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна, рік прийнятих підвищених соціалістичних зобов'язань на честь гідної зустрічі XXVI з'їзду Комуністичної партії. І колектив доклав всі сили, щоб ці зобов'язання виконати якнайкраще. Свідченням цього являється II місце, ко-

тре посів факультет по результатах соцзмагання серед інших факультетів ОДУ.

На зборах виступили також голова місцевому ОДУ доцент О. М. Дяченко, секретар партбюро доцент Ю. П. Крашний, доцент Ю. М. Аркатов, котрі говорили і про успіхи і про недоліки в роботі профспілкової організації факультету.

Колектив прийняв рішення найближчим часом позбутись недоліків, на вищому рівні вирішувати всі завдання, щоб найкращими показниками зустріти XXVI з'їзд КПРС.

Наш кор.

3 ПОЕТИЧНОГО ЗОШИТА

ДОРОГІЙ МАТЕРІ — БОСОВІЙ П. С.

Я хочу, якщо тільки зможу, говорити про красу не як анатом, а як художник: будучи сам невігласом, я не збираюся повчати учених.

Стендаль

ДОЧЦІ ПЕРЕД ДОРОГОЮ (Замість вступу).

— ... Все краща ти, цвітеш, прудкі автомобілі, Алмази, ізумруд бенкетать спокій твій. Вкляються б вікам красуні неземній... Та в чому от лишеш їм риси дивно милі?!

В цих шатах дорогих на чарівному тілі Ти, знаєш, — це не вся: не зоряний напій, Що десь на полотні, у музиці п'яній, У слові юному несе духовні цілі...

Ти, дівчино, — життя, його рожевий дар, Що все огранюють кравець і перукар, І затишок тобі готується майстрами

Буденних радощів... А с ж неплінний світ, Де, може, й ти колись души запалиш цвіт, Лишаючи вікам пісні, полотна, храми...

МУЗА

Якби не зглянулася царівна Аріадна, Тессей не повернувся б до Афін, Злий Мінотавр і пастка чорних стін Ще поглинали б юних... Чом же Муза владна

Байдуже дивиться на дух твій безпорадний, Коли непуке зло з його руїн? Вже я й любов і подвиг її на кін, Здавалось, і клубок десь в поле виноградне

Веде — так ні ж: розвіє шал дерзавь, Покриє млою на вершинах грань І перекреслить все, чим вік і жив і значив.

— Така ти, Музо, ти?! — Така. Радій. Облиш тепер любов і подвиг свій, Коли в мені ти Аріадни не побачив!..

ПРЕКРАСНЕ

(Перед картиною А. Рилова «В голубому просторі»).

Без нього не свято пізнаєш, а горе, Велике майбутнє в дрібницях зав'язне.

Віки лишают нам зразки п'яної штуки, Пориви зоряні фантазій і наук, Щоб ми творили теж, пізнавши бурю мук, З яких нова краса, нові квітують луки.

Не люблячому їх не грають диво-звуки, Щоб сонячного дня відітнути силу рук, Побачити шляхи, що поведуть до лук, — Бо як іти вперед, не спопелювши скуки

Анатолій БОСОВ.

Без нього... Це тайна болюча — Прекрасне, Що важко дається, бо кличе лиш вгору!

Як все, що жадав би, ти — юний, бадьорий — Йому не підкориш, навіки погасне Шлях мрій переможних і згубиш завчасно Душевих субстанцій співаюче море.

І жаль, що не скоро відчуєш цю втрату: Отак ось... побачивши простір — крилато! Проміння ранкове на хвилі заграє —

І враз від акордів зомлієш: Бетховен!.. До обр'ю плине Романтики човен І лебеді кличуть в далеке, в безкрає...

* * *

Буває так, як Гете говорив... Відомий твір нічим не сколихнув одразу. А друг на те: «Поглянь, яких чуттів оаза, Якої форми рух тебе не розбудив!».

Незвичний твір... він друга полонив?! Я, значить, не доріс, не бачу гри алмазу? Так ні ж, красо, чекай: знайду до тебе лази, Себе знайду і — з'явиться порив:

І полюблю його, ревнивого Отелло, Пікассо «Герніка» відкриє тайну стели, І з Вагнером польотність оживе!

О чари мудрості й душевної віддати! В мені незнаний світ заголубів — неначе Я вирішив питання рокове...

ХУДОЖНИЙ ОБРАЗ

Вразливий фільм: вони вночі співають під дощем, Слова про вітер і зорю, про сон і мрії шем. Вона показує: мостом дітей проходить трое, Мов віщим співом світла, даль зіграла їх собою.

...Й мене з дитинства образ — даль мавив у світ ключем.

Казковим принцем я ставав, билинним орачем. Це я, будьонівський боєць, летів назустріч бою, Назустріч пісні і зорі — і падав за рікою.

І море сліз, новий Меджнун, я вилив за Лейла, Що, може, ними тільки раз до мене припливла, Та, неволаганна, гордий сум, Джокондою всміхнулася...

Художній образ — дивоцвіт і відчаю і сил. Нехай в житті до нього шлях давно покрив ковил, В душі бунтує він дітьми, що провіщають... юність!

И брудного обр'ю дальтоніка, що з фарб, Ховаючих світи, дає нам горе-скарб: Людина — п'ять голів, пейзаж — дроті, магніти,

І око в ящику, і жінка — як форель. Невже вібує тут магічний відблиск «Літти», Невже про цю красу співа віолончель?!

Іди, іди, дощику

(Міні-фейлетон)

Ви, знаєте, як треба ремонтувати дах учбового корпусу? Якщо не знаєте, то порадимо, бо маємо неабиякий досвід. По-перше: зніміть старе покриття. Зриваючи шматки толі, сміливо кидайте їх вниз; вони будуть плавно кружляти в осінньому повітрі, лише інколи вдаряючись у віконні шибки всіх п'яти поверхів. Та це, як кажуть, не варто уваги. По-друге: знявши покриття, чекайте зливи або затишних дощів. Це необхідно для того, щоб з математичною точністю визначити, де протікає стеля. Як і слід чекати, крізь стелю потечуть струмки. Отоді, якщо є бажання, підставляйте відра, миски, ночви. А можна й без посуду: вода з великим задоволенням потече на поліровані парти, пишмові столи, книжкові шафи і на паркет, який з трудом пропустить її з п'ятого поверху на четвертий і навіть на третій. При цьому важливо простежити, щоб штукатурка на стелі і на стінах ввібрала дощову воду і була готова відпасти. Не обов'язково, щоб вона впала на голову, можна й на підлогу, на меблі. В-третьє: після того, як ви переконаєтесь в широких масштабах руйнівної дії небесної вологи, можете приступити до покриття даху новим толем (якщо його у вас не розтягли мешканці ближніх, приречених до зносу хаток).

Оце і все. Що ж до ремонту стін, стелі і підлоги, то це вже зовсім інше питання. З цього приводу може звертатись до адмінгоспчастини нашого рідного університету. Вмиль відремонтуйте!

М. ШИП.

ПОПРАВКА

В попередньому номері газети «ЗНК» (№ 36) в інтер'ю з делегатом ХХХІІ районної партійної конференції професором М. М. Якуповим допущено дві неточності. Так, в реченні: «Результатом цієї великої наукової і партійної роботи є соціальні статті, брошури, книги (всього 23 роботи в 40 друкованих аркушах) випущено (за останню п'ятирічку), а в повідомленні про те, що за роки Х п'ятирічки на кафедрі 36 дисертантів стали кандидатами наук не вказано, що частина їх — викладачі і аспиранти, які працюють в вузах нашого міста.

БЕСЕДИ О КУЛЬТУРЕ РЕЧІ.

Учитесь говорить правильно

Цінним качеством нашої речі слід вважати чистоту її. Слід уникати чистоти речі — значить беречь її від засорення всякого рода нелітературними елементами. Речі нашої учасної молоді засорені прежде всего жаргонними словами, вульгарною і бранною лексикою.

Жаргони рождаються в колективах, об'єднаних одним заняттям, общими інтересами, привычками и т. д. Жаргонизми — это, как правило, общеупотребительные слова, переосмысленные людьми определенной социальной группы, или же придуманные ими. Наши студенты нередко бравируют жаргонными словами, стремясь быть оригинальными. Такие слова, как **чувак, герла, фразер, предки, наивняк, ящик, хата, тачка, прокол, клевый, фартовый, хилить, темнить, кейфовать**, и многие другие, нарочито снижают и огрубляют оценку предмета речи. Жаргонные слова без труда

можно заменить литературными синонимами.

В молодежной среде, к сожалению, весьма распространены вульгарные и бранные слова, например: **морда, скотина, сволочь, жрать, дербалызнуть, барахло** и мн. др. Они ни в коем случае не могут служить украшением речи культурного, интеллигентного человека. Мы не говорим уже о нецензурных, «заборных» словах, которые нередко долетают до ушей, когда мимо тебя проходят спешащие на занятия (или с занятий) студенты. Надо понять, что сквернословие — позорный пережиток прошлого, несовместимый с высокой духовной культурой советского человека.

Говоря о речи одесской студенческой молодежи, нельзя не упомянуть так называемый русско-украинский «суржик», который живет и здравствует в стенах общежитий, на факультетах. Нередко приходится встречаться с таким явлением: из сель-

ской местности приезжает в университет девушка, в течение пяти лет пользуется «суржиком», получает диплом и уезжает на работу по назначению, так и не научившись говорить на чистом русском языке. Украинизмы не только наполняют обиходно-бытовую непринужденную речь, но проникают и в речь официальную. В беседе со студентами можно услышать такое: «**Та куда там!**»; «**Он не сгинается**»; «**Я не схотел**»; «**споконечные связи**»; «**спутница жизни**»; «**Я опоздал через тебя**»; «**Все поры года хороши**»; «**в нашего старосты**» и т. п.

Засоряется речь также словами-паразитами: **ну, так сказать, значит, это самое, понимаете и др.** Использование их свидетельствует в первую очередь о слабом знании предмета речи, о недостаточном лексическом запасе говорящего, о неумении быстро найти необходимое слово. Это часто можно наблюдать в выступлениях студентов на

собраниях, в их ответах на практических занятиях, на экзаменах, да и в обиходной речи. Бывает, оратор говорит минут десять и за это время употребит слово «значит» или «так сказать» 20—30 раз.

К засорению речи ведет также злоупотребление иноязычными словами. В русском языке, как известно, насчитывается десятка тысяч слов, заимствованных в разное время из других языков. Одно слово настолько «обрусело», что их «иностранные» происхождение можно обнаружить только с помощью этимологического словаря. Другие без особого труда распознаются как заимствованные (по их структуре). В русском языке есть много заимствованных слов, которым соответствуют синонимы — русские слова. Поэтому при наличии двух слов — синонимов — русского и заимствованного — предпочтение обычно следует отдавать русскому слову, особенно если дело касается живой речи. Можно привести длинный перечень такого рода синонимических пар: **превалировать — преобладать, игнорировать — пренебрегать, информировать**

— сообщать, рассказывать, функционировать — работать, действовать, доминировать — господствовать, конфиденциально — по секрету, индифферентный — безразличный, компромисс — уступка, негативный — отрицательный, радикальный — коренной и мн. др. Вряд ли удачными можно считать такие фразы: «**На втором этапе функционирует буфет**»; «**В моей группе преваляют девочки**»; «**Я проинформировал старосту о причинах пропуска лекций**» и т. п. Мы хорошо помним, как возмущался В. И. Ленин злоупотреблением иностранными словами: «**Русский язык мы портим. Иностранные слова употребляем без надобности. Употребляем их неправильно. К чему говорить «дефекты», когда можно сказать недочеты или недостатки или пробелы?**»

Задача каждого культурного человека — беречь чистоту русской речи, бороться с засорением ее чуждыми литературному языку элементами.

М. ИЛЬЯШ,
доцент
кафедры
русского языка.

Редактор М. ПЕТРОВ.

«Ва научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШИТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадры».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).